

SIVIL SAVUNMA

SİVİL SAVUNMANIN KAVRAMI

İnsanlar ve toplumlar arasındaki çatışmaların, insanların varoluşu ile birlikte başladığı ve en ilkel koşullardan günümüzün en modern imkânlarına kadar her türlü vasıtayı kullanarak geliştiği ve son bulmadığı bilinmektedir.

Toplumların bünyeleri değiştikçe istek ve ihtiyaçları artmış, dolayısıyla kişiler ve toplumlar arasında anlaşmazlıklar meydana gelmiş, bunların çözümü için çoğu kez savaflara başvurulmuştur. İnsanların kendi kendilerine yol açtıkları en büyük felâketlerden birisi olan savaflar; daima çok büyük acılara, sıkıntılara, zararlara sebep olmasına ve tüm insanların bunu bilmesine rağmen, maalesef günümüzde de devam etmektedir.

SİVİL SAVUNMANIN TANIMI

Sivil Savunma; düşman taarruzlarına, tabii afetlere ve büyük yangınlara karşı, halkın can ve mal kaybının asgarî hadde indirilmesi; hayati öneme haiz her türlü kamu, özel teşebbüslerin korunması, faaliyetlerinin idamesi için acil onarım ve ıslahı, savunma gayretlerinin sivil halk tarafından azamî şekilde desteklenmesi ve cephe gerisi maneviyatın muhafazası maksadıyla alınan her türlü silahsız, koruyucu ve kurtarıcı tedbir ve faaliyetleri ihtiva eder.

SİVİL SAVUNMA TEDBİRLERİ

İl millî eğitim müdürlükleri/bölge müdürlükleri ile bağılı teşkillerinin anî bir düşman taarruzuna uğraması hâlinde; tehlikeye karşı önceden hazırlıklı olunması ve bazı önemli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Kurum ve okulların, can ve malın korunması için gereken tertibat ve malzemeyi barış döneminde sağlaması bir felaket halinde nasıl hareket edileceğini bilmesi çok önemlidir. Sivil Savunma hizmetleri, hem Bakanlık tarafından hem de kurum ve okullar tarafından alınacak tedbirlerle gerçekleşir.

Mevcut durum ve gelişmeler hakkında televizyon ve radyodan gerekli bilgiler verileceğinden yayınlar izlenmeli, kurum ve okullarda; mülki amirlerin sivil savunma konusundaki yayımları/duyuruları eksiksiz uygulanmalıdır.

1- Kurum ve okulda bir sığınak yeri yoksa, kurumun/okulun iç bölümünde bulunan elverişli mekan sığınma yeri olarak ayrılmalı, bu yer Bakanlık ve İl Sivil Savunma Müdürlüğü ile koordine sağlanarak hazırlanmalıdır. Sığınma yerlerinde bulundurulması gereken yiyecek, içecek, yakacak, aydınlatma, ilk yardım ve kurtarma malzemeleri de hazır bulundurulmalıdır.

2- Kurum ve okullar etrafında odun, kömür, gaz, benzin, kâğıt, kuru ot, kırpıntı, eski eşya v.b. gibi yanıcı maddeler varsa bunları binalardan uzaklaştırıp, yangın tehlikesi olmayacak emniyetli yerlerde muhafaza edilmelidir.

3- Seferberlik veya savaş hâlinde ışıkların söndürülmesi ve karartma yapılacağı dikkate alınarak ışıkların dışarıdan ve özellikle havadan gözükmemesini sağlamak için pencereleri örtecek siyah perde, koyu renk mukavva, karton, halı, battaniye gibi malzemeleri el altında bulundurulmalıdır.

4- Kurum ve okullarda savaş esnasında çıkacak başlangıç yangınlarının söndürülmesi, yapılacak basit kurtarma ve ilk yardım işleri gibi görev ve hizmetleri için iş bölümü yapıp bina koruma amiri ile gerekli personel (itfaiyeci, ilk yardımcı, kurtarıcı) seçilerek hazır bulundurulmalıdır. Sivil savunma hizmetleri ile ilgili alınan ve alınacak tedbirler uygulanmak üzere planlarda yer almalıdır.

Planlar; kuruma/okula ait mevcut durumdan başlayarak tedbirlere kadar bir dizi eylemlerin gerçekleştirilmesinde yönetime rehberlik eden dokümanlardır.

Kurum ve okullarda;

- **Sivil Savunma Planı,**
- **Tedbir Planı,**

olmak üzere 2 tip plan yapılmaktadır. Bu planlardan hangisinin yapılacağı o kurum/okulun bazı kriterleri belirleyici olmaktadır.

SİVİL SAVUNMA TEŞKİLLERİ

6/3150 sayılı Sivil Savunma ile ilgili Teşkil ve Tedbirler Tüzüğü'nün 56 ve 57. Maddeleri gereğince; yıllık ortalama personel **mevcudu 200'den fazla** olan kurum ve okullarda aşağıda yazılı Sivil Savunma Servisleri kurulur.

- 1. Kontrol Merkezi ve Karargâh Servisi,**
- 2. Emniyet ve Kılavuz Servisi,**
- 3. İtfaiye Servisi,**
- 4. Kurtarma Servisi,**
- 5. İlk Yardım Servisi,**
- 6. Sosyal Yardım Servisi,**
- 7. Teknik Onarım İşleri Servisi,**

Her serviste bir servis amiri gerektiğinde bir yardımcı görevlendirilir.

Servis amirleri, barışta ve seferde kendi servisleriyle ilgili görev ve hizmetleri düzenlemek ve yürütmekten sivil savunma amirine karşı sorumludurlar.

Kurum ve okullarda servislerin kadro ve kuvvetleri, kurum ve okulların genişliğine, tesislerine, yapı tarzlarına ve iştilal konularına göre sivil savunma planının üçüncü bölümünde yer alır.

Servisler için gerekli personel, kurum ve okullarda millî savunma ile ilgili diğer hizmetlerle görevli olmayan personel ile 16 ve üstü yaşları arası öğrenci, tüzükte belirtildiği üzere yaş, ihtisas ve sağlık durumlarına göre seçilirler.

Yıllık ortalama personel **mevcudu 200'den az** olan kurum ve okullarda kurulacak servisler;

- 1. İtfaiye**
- 2. Kurtarma**
- 3. İlk Yardım**

servisleri kurulur.

1. Kontrol Merkezi ve Karargâh Servisi :

Kurumlarda ve planlamaya tabi okullarda, olağanüstü zamanlarda sivil savunma faaliyet ve hareketlerinin sevk ve idaresi için bir kontrol merkezi ve bu merkezde bir karargâh servisi kurulur. Bu merkez, dairenin taarruz tesirlerine karşı en emniyetli yerinde veya sığınağında bulunur.

Daire amiri veya kendi adına görevlendireceği sivil savunma amiri kontrol merkezinin de amiridir. Emrinde bu merkezin faaliyetini ve alarm irtibat hizmetini yürütecek kadar karargâhta personel bulunur. Karargâh servisinin mevcudu ortalama her 200 kişiye iki kişi düşecek şekilde hesaplanır. Şu kadar ki 3 kişiden az olamaz.

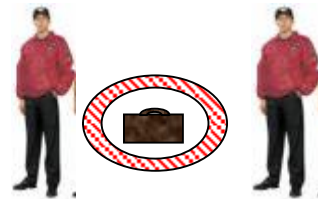
Kontrol merkezinde daire amiri bulunduğu takdirde sivil savunma amiri, onun yardımcısı olur.

Birkaç üniteden müteşekkil dairenin kontrol merkezi, merkez amirinden başka ünitelerin amiri veya yetkili temsilcileri de bulunurlar.

Bu merkezin başlıca görevleri şunlardır:

- İkaz alarm haberlerini almak ve yaymak,
- Sivil Savunma Servislerini sevk ve idare etmek,
- Üniteleri arasındaki haberleşmeyi, sevk ve idareyi sağlamak,
- Mahallî kriz merkezi ile irtibatı ve gerektiğinde karşılıklı yardımlaşma ve işbirliğini sağlamak,
- Komşu müesseselerle haberleşmeyi ve gereken hâllerde karşılıklı yardımlaşma ve işbirliğini sağlamak,
- NBC tehlikelerine ait haberleri değerlendirmek daire çevresi içindekilere ve bölgesindeki kriz merkezine bildirmek.

2. Emniyet ve Kılavuz Servisi :

Bu servisi bir servis amiri, gerekli hâllerde bir yardımcısı ile ortalama her 200 kişiye 4 kişi hesabiyle kurulur.

Bu servisin esasını, kurum ve okulların kadrolarında görev yapan personel ile 16 yaş ve üstü öğrenciler teşkil eder.

Bu servisin başlıca görevleri şunlardır :

- a) Kurum ve okulların iç dış emniyetini sağlamak,
- b) Şüpheli şahısları tespit etmek ve polise haber vermek,
- c) Tehlike sıralarında personelin sivil savunma talimat ve isteklerine uygun şekilde hareketlerini düzenlemek, kılavuzluk etmek,
- d) Panik ve kargaşalıkları ve moral bozucu hareketleri önlemek,
- e) Kurum içerisindeki trafiği kontrol etmek,
- f) Taarruz devresi sonunda yağmacılığı önlemek, kurtarılan malları emniyet altında bulundurmak,
- g) NBC maddeleriyle bulaşmış sahalar ve patlamamış bomba veya mermilerin yerlerini tespit etmek ve personelin yaklaşmasına mâni olmak,
- h) Gizleme ve karartma tedbirlerini kontrol etmek.

3- İtfaiye Servisi :

Bu servis; bir servis amiri, gerekli hâllerde bir yardımcısı ile yeteri kadar ekip veya takımdan kurulur.

Bir ekip, ekip başı ile birlikte 8-10 kişidir. Bir takım, bir takım amiri ile 2-4 ekipten ibarettir.

Bu servisin başlıca görevleri şunlardır :

- a) Kurum ve okullarda içinde çıkacak yangınları kontrol altına almak ve söndürmek.
- b) Kurum bölgelerindeki radyoaktif dekontaminasyonu (yıkamak suretiyle) yapmak.
- c) Can kurtarma faaliyetlerine ve enkazların kaldırılmasına yardım etmek.
- d) Barışta ve seferde yangını önleyici tedbir ve tertipleri kontrol etmek.

4- Kurtarma Servisi :

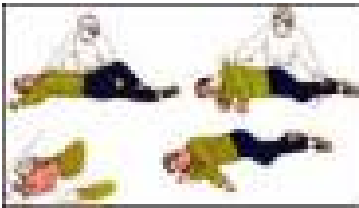
Bu servis; bir servis amiri, gerekli hallerde bir yardımcısı ile ortalama her 200 kişiye bir ekip hesabıyla yeteri kadar ekip veya takımdan kurulur.

Her ekip bir ekip başı ile birlikte 8 kişiden, bir takım, bir takım amiri ile 3-6 ekipten ibarettir.

Bu servisin başlıca görevleri şunlardır:

- Enkaz altında kalanları kurtarmak,
- Kurtarma sırasında yaralılara ilk acil yardımı yapmak,
- Binalarda vukua gelen basit bozuklukları onarmak, tehlikeli durumlarda olanları desteklenmesini veya yıkılmasını sağlamak,

5- İlk Yardım Servisi :

Bu servis; 1 servis amiri, gerekli hâllerde bir yardımcısı ile ortalama her 200 kişiye bir ilk yardım ekibi düşecek şekilde yeteri kadar ekip veya takımdan kurulur, bir ekip, ekip başı ile birlikte 7 kişiden, bir takım, bir takım amiriyle birlikte 3-6 ekipten ibarettir.

Bu servisin başlıca görevi; taarruzların çeşitli tesirleriyle vukua gelecek yaralanma ve hastalıklarda ilk sıhhi yardımı yapmaktır.

Ölülerin kimliklerinin tespiti, sahiplerine teslimi veya gömülmeleri ve bıraktıkları eşyaların tespiti işi de, sosyal yardım servisinin de yardımı ile bu servis tarafından yapılır.

6- Sosyal Yardım Servisi :

Bu servis; 1 servis amiri, gerekli hâllerde bir yardımcısı ile ortalama her 200 kişiye bir 4 kişi hesabıyla yeteri kadar personelden kurulur.

Bu personel; kurumların büyüklüğüne ve özelliğine göre aşağıdaki hizmetleri görecektir şekilde teşkilatlandırılır.

- 1) Enformasyon kısmı,
- 2) Acil yedirme kısmı,
- 3) Barındırma ve giydirme kısmı.

Bu servisin başlıca görevleri şunlardır:

- a) Tehlike sırasında personeli durum hakkında sık sık aydınlatmak, morallerini kuvvetlendirmek, moral bozucu söylentilerin çıkmasını önlemek,
- b) Kurum personelinin ihtiyaç halinde geçici yedirme, giydirme, barındırma ve haberleşme hizmetlerini yapmak,
- c) Ailesinden ayrı düşen fertlerin, mahallî sosyal yardım servisiyle işbirliği yaparak haberleşmelerini ve buluşmalarını sağlamak,
- d) Ölülerin kimliklerinin tespiti, sahiplerine teslim veya gömülmeleri ve bıraktıkları malların tespiti hususlarında ilk yardım servisine yardım etmek, kayıtlarını tutmak,
- e) Taarruz sonrası devrede müessese için ihtiyaç bulunan personeli tedarik etmek,

7- Teknik Onarım Servisi :

Bu servis; bir servis amiri, gerekli hallerde bir yardımcısı ile aşağıdaki ekiplerden kurulur.

- a) Enerji ve imal makine ve tesisleri onarım ekibi veya ekipleri,
- b) Elektrik, su, doğal gaz, kanalizasyon ve muhabere tesisleri onarım ekibi veya ekipleri,

Tesislerin nev'i ve genişliği fazla olan kurum ve okullarda 2-4 ekipli birer takım kurulur. Kurulacak takımlar elektrik, muhabere, su, kanalizasyon ve doğal gaz takımları hâlinde teşkilâtlandırılır.

Bir ekip, 1 ekip başı ile 4-6 kişidir.

Bu servisin personeli, öncelikle bu hizmetlerde çalıřan veya anlayanlardan seęilirler.

Bu servisin başlıca görevi; Çeşitli taarruzların tesiri ile kurumların makine ve diğer enerji ve imal tesisleri ile elektrik, su, doğal gaz, kanalizasyon, telefon gibi teknik tesislerde vukua gelecek, kısa zamanda yapılması kabil basit bozuklukların acil ıslah ve onarımlarını yapmak, faaliyetlerinin devamlarını sağlamaktır.